

Mor Bruno Ganz, considerat un dels millors actors europeus de tots els temps, que va interpretar Hitler i el singular àngel Damiel d'«El cielo sobre Berlín»

El cel sobre tot arreu

Jaume Vidal
BARCELONA

Va ser un àngel que volia ser un humà a *El cielo sobre Berlín*, de Wim Wenders, i va interpretar Hitler, un humà que va ser tot un autèntic dimoni, a *El hundimiento*, el que demostra l'ampli registre de Bruno Ganz, mort ahir als 77 anys a la ciutat de Zuric, d'on era originari. Considerat un dels grans actors europeus, Ganz portava l'anell d'Iffland, que llueix qui té la consideració de millor actor en llengua alemanya. Ara, l'anell haurà de passar a un altre dit.

L'actor va morir d'un càncer intestinal que els metges li havien diagnosticat fa un any. Per aquest motiu, s'havia sotmès a un tractament de quimioteràpia, el que no li va impedir fer de narrador en l'òpera de Mozart *La flauta màgica* en el darrer festival de Salzburg. Aquest va ser el seu darrer paper.

Fill de pare suís i mare italiana, Ganz va tenir clara, des de ben jovenet, la seva vocació d'actor tocant tots els àmbits de la interpretació: cinema, televisió i teatre. El seu talent primerenc ja es va fer evident als 19 anys en el seu debut cinematogràfic, en el film del 1960 *El hombre del sombrero negro*. Abans, però, ja havia ini-

Un fotograma de la pel·lícula de Wim Wenders 'El cielo sobre Berlín', en què Ganz interpretava un àngel que volia ser humà ■ ARXIU

Va ser un dels actors fetitxe del director Wim Wenders, amb qui va rodar diverses pel·lícules

ciat els estudis teatrals que el van portar al teatre Goethe a Bremen, on va interpretar clàssics i contemporanis com ara Eurípides, Shakespeare, Ibsen, Schiller, Goethe, Gorki i Brecht, entre d'altres.

Ganz va treballar amb directors com ara Rohmer, Coppola, Angelopoulos, Ridley Scott i d'altres de grans, però amb qui Ganz va tocar el cel amb les seves interpretacions va ser amb Wim Wenders, amb qui va rodar *El amigo americano* i *Tan lejos y*

tan cerca. Però va ser amb la icònica i suggeridora *El cielo sobre Berlín* amb què Ganz va demostrar tot el seu potencial, que perfilaria, anys més tard, el 2004, a *El hundimiento*, en què interpretava Hitler. Va ser tot un repte. Fins aleshores, les aparicions cinematogràfiques alemanyes de Hitler eren fugaces, amb plans molt breus, a la llunyania o d'esquenes. El públic alemany va haver d'encarar-se amb Hitler, en una interpretació que Ganz havia preparat al

llarg de molts mesos.

El cielo sobre Berlín va guanyar el premi a la millor direcció a Canes i va rebre un bon nombre de premis en festivals internacionals, tot i que hi va haver un crític espanyol que la va desqualificar titllant-la de "sensiblera", el que potser reforça la idoneïtat interpretativa de l'àngel Ganz intentant ser humà.

Ganz va treballar en nombroses coproduccions europees. Una d'aquestes, hispanosuïssa, va ser, el 1985, *El río de oro* de Jai-

me Chavarri. En la pel·lícula, interpretava Peter, al costat de Juan Diego Botto i Ángela Molina.

Entre les seves múltiples col·laboracions es troba un petit paper en el film *Els nens del Brasil*, en què interpretava el biòleg que explicava al caçador de nazis Ezra Lieberman, que interpretava Laurence Olivier, el procés de clonació.

Bruno Ganz estava separat de la seva dona Sabine, amb qui es va casar el 1965 i va tenir un fill, Daniel, el 1972. ■

Críticateatre

Jordi Bordes

Implacable i càlida Irlanda, a la BC, de nou

La reina de la bellesa de Leenane

Director: Julio Manrique
14 de febrer (fins al 14 d'abril) a la Biblioteca de Catalunya

La Biblioteca de Catalunya (BC) és una espai amb molta ànima. Les boires i el plugim de *La reina de la bellesa de Leenane* demostra que, en les

seves voltes s'olora molt bé la Irlanda rural i ancestral dels drames crus i els amors més tendres. El públic percep uns personatges fràgils i uns actors que s'entreguen a unes veritats que, per instants, passen de l'amor utòpic al drama més implacable. Preciós i cruel, alhora.

El director, Julio Manri-

que, l'encerta. Sense el piano de *L'ànec salvatge*, aconseguix una atmosfera de fangar i abraçades desesperades.

El text de Martin McDonagh té paral·lelismes amb *La calavera de Connemara*, estrenada el 2017 a la Villarroel. Forma part d'una trilogia. Per això, hi ha personatges citats en una

obra que són protagonistes en l'altra. En les dues hi ha una presència dels joves molt excèntrica. En aquesta ocasió, Ray (Enric Auquer) ha frenat l'expansionisme còmic d'aquest jove immadur. L'actor escolta la resta del repartiment. Per això, el seu paper, que és detonant involuntari, no trepitja el dra-

ma dels altres, que no poden respondre a la seva lluminositat esbojarrada perquè parteixen d'una psicologia que els tira molt més endins. Ernest Villegas (Pato) és un tendre homenàs. Marissa Josa (la mare) sap aixecar el seu personatge sense quasi moure's del balanci: simpàtica, víctima, puntimira-

da, egoista fins a la medul·la. Finalment, Marta Marco (la filla) desplega tots els registres: dona forta, tòxica amb la seva mare i encantadora amb la resta. Destaquen també unes transicions precioses que evocuen aquella mítica Irlanda rural que tan bé s'expressa a la Biblioteca de Catalunya.